

Taller de Lectura Fàcil de Premià de Dalt

Casal de la Gent Gran de Premià de Dalt

Octubre 2019 – Març 2020

Carme Mayol, conductora del Taller LF

El Taller de Lectura Fàcil de Premià de Dalt ha estat, per a mi, una experiència molt interessant, el programa contemplava un curs complet, d'octubre a juny, malauradament ha quedat dramàticament avortat per un fet del tot inesperat, una epidèmia .

Intentaré reflexionar sobre la peculiaritat d'aquest Taller que inicialment havia de ser de Lectura Fàcil i que finalment va esdevenir un Taller de Lectura Integrada (format L-F i V.C.), analitzaré les lectures i activitats que hem pogut desenvolupar, no haver completat el curs dificulta la seva avaluació.

1 CARACTERÍSTIQUES DEL TALLER DE LECTURA FÀCIL

L'enunciat "Taller de Lectura Fàcil" és, en aquest cas, equívoc; de fet podria considerar-se un taller de promoció lectora.

El Casal de la Gent Gran de Premià de Dalt patrocinava el Taller i assumia gestions i despeses L'encàrrec inicial era un Taller de Lectura Fàcil, la proposta d'aquest Taller va obtenir des d'un principi una bona acollida, s'hi van inscriure 18 persones amb nivells formatius i lectors molt diversos; acceptar un grup tan ampli i divers feia impossible utilitzar la metodologia pròpia de Lectura Fàcil, calia orientar-lo vers una lectura que oferís interès a tothom, que acollís als lectors amb dificultats lectores i que, al mateix temps, fos atractiu per als lectors habituals.

Utilitzar llibres en format lectura fàcil i llibres en versió completa va permetre que derivés en un Taller de Lectura Integrada. Aquest canvi permetia mantenir l'estructura del Taller així com els títols de les obres triades, però suposava redefinir els objectius i reorientar les presentacions de les lectures.

El desenvolupament del programa contemplava cada mes una lectura i 3 sessions; una primera sessió de lliurament i presentació del llibre, una segona de debat compartit sobre el llibre llegit, i la tercera una activitat cultural relacionada amb la lectura. Aquesta activitat s'oferia a tota la població.

Des d'un principi comptarem amb la col·laboració de la Biblioteca Jaume Perich i Escala de Premià de Dalt que deixava en préstec un lot de llibres en format lectura fàcil i també els de versió completa. El nostre propòsit era que tothom llegís un mateix títol, que tothom gaudís de la lectura, i que, sense tenir en compte el format del text llegit, tothom pogués debatre i opinar sobre la seva lectura. Les activitats culturals associades, volien complementar i enriquir la informació adquirida.

Els títols literaris eren d'autors reconeguts situats, en general, en el que considerem literatura juvenil, per alguns participants significava fer relectures, tots estaven disponibles en doble format, (lectura fàcil i versió completa) . 4 novel·les, una llegenda celta i una mirada poètica, (poemes i biografia); per altre banda: el Parlament de Catalunya, una narració sobre la guerra civil des d'una visió domèstica, i la semblança de Pompeu Fabra, eren 3 obres, de diferent abast sobre la història del país, aquestes tan sols eren disponibles en format lectura fàcil.

Les activitats combinaven visionats de pel·lícules (3), 1 conferència sobre un tema musical, 1 recital poètic, i 4 visites i excursions a centres històrics i culturals. Aquesta estructura era la inicial i es va mantenir en la nova versió del Taller.

Les presentacions dels llibres varen ser modificades. Substituïrem la presentació detallada del llibre amb lectures curtes en veu alta pròpies d'un Taller de Lectura Fàcil, per una presentació general de l'autor i de l'obra a llegir, amb un caire divulgatiu i proper, defugint qualsevol to acadèmic, preteníem interessar-los sobre l'autor i el llibre i també procuràvem indicar possibles dificultats de comprensió, i a més intentàvem descobrissin les diverses lectures que podia oferir una obra.

Des d'un principi vaig voler que percebessin que l'assistència al Taller era voluntària, mai vaig passar llista, ni tant sols vaig fer fitxes de les persones inscrites; tampoc vaig preguntar en quin format llegien, lectura fàcil o versió completa; volia defugir tot tipus de control, m'interessava que fruïssin llegint i venint al Taller. Esperava, que al llarg del curs, tindria ocasió d'anar coneixent a la gent, els debats, les visites i, especialment les excursions previstes confiava em permetrien anar identificant el perfil de cada u.

En aquesta ocasió va ser un error; el final sobtat del curs no em va permetre establir les relacions i contactes que esperava, no vaig arribar a identificar el nivell lector de cada participant, i mai vaig esvair el temor de fer un ús inapropiat del format lectura fàcil. Segueixo pensant que en situacions normals no s'hauria de controlar l'assistència, i en cas de voler de fer-ho caldria que els participants no en fossin coneixedors.

El to voluntariós del Taller no va impedir que, el mes de març a l'aturar el curs, hi hagués un bon nivell d'assistència a les presentacions, les lectures despertessin interès, els debats fossin ja força animats i les activitats culturals tinguessin un bon seguiment.

2 OBJECTIUS

- Impulsar la lectura en català d'autors reconeguts (clàssics?), en format lectura fàcil i en versió completa.
- Millorar la capacitat de comprensió lectora d'uns participants, i en general millorar la lectura de tots els participants, així com la seva capacitat crítica.
- Complementar la lectura associant cada obra a una activitat cultural.
- Donar a conèixer, a partir de la lectura, i quan calgui amb algunes visites, institucions del país d'interès cultural.
- Oferir una lectura integrada que afavoreixi la democratització del grup.

3 PROGRAMA DEL TALLER LECTURA FÀCIL. CURS 2019-2020

Reflexions sobre la seqüència del programa i participació del Casal en el seu desenvolupament, per part del Casal de Gent Gran de Premià de Dalt.

El Programa del Taller es fonamentava en determinar una lectura mensual d'una obra en format lectura fàcil i en versió completa; calia que les obres triades fossin atractives, especialment les primeres, era indispensable associar-les a una activitat cultural. Aquesta exigència condicionava la tria. Un cop decidida l'obra i l'activitat, convenia que aquesta activitat fos fàcil de realitzar, no massa costosa, i especialment idònia per ampliar i enriquir la lectura.

Lligar la lectura amb les activitats exigia també tenir cura de la seva seqüència, calia anar alternant activitats de fàcil execució amb les que exigien més feina per els gestors del Casal, havíem d'evitar, en un inici, acumular activitats massa complexes.

Primer trimestre

Pel mes d'octubre i novembre, programarem la lectura de dues novel·les fàcils i atractives, (Jane Austen, Seny i sentiment, i Llorenç Vilallonga, Bearn), les activitats associades foren passar les pel·lícules de les novel·les respectives.

El desembre amb les festes nadalenques calia llegir un llibre breu. El Parlament de Catalunya, l'activitat fou una visita al Parlament, la primera de les programades.

Iniciar el Taller originà força feina als gestors del Casal, difondre i oferir el nou curs, inscriure els participants, gestionar la comunicació amb el grup a través dels correus electrònics respectius, imprimir i divulgar el programa del Taller i les instruccions pertinents; respecte a les activitats del trimestre, passar les pel·lícules, sol·licitar l'autorització de la visita al Parlament, contractar l'autocar i assumir-ne els costos. Pel que fa a les activitats presencials del curs, ha tingut cura d'adequar la disposició de l'espai disponible en funció de les necessitats de cada sessió.

Segon trimestre

Iniciarem el segon trimestre, el gener, abans de Reis, encara amb festes, calia una lectura fàcil i amena, una novel·la d'aventures (Jules Verne, La volta al món en 80 dies), en aquesta ocasió acompanyarem la lectura amb la reconeguda pel·lícula de 1956 de Michel Anderson inspirada en la novel·la.

El mes de febrer exigí més feina i esforç a tothom, tant la lectura com l'activitat associada. Els participants del Taller havien de llegir i rellegir els poemes de Salvat Papasseit per interpretar-los ("Tant de gust... Senyor Salvat-Papasseit). L'activitat associada, un recital antològic de l'època del poeta exigí la col·laboració de molta gent, quatre rapsodes, un músic i molta feina dels gestors del Casal: dissenyar un programa complex, confeccionar dossiers pels rapsodes, coordinar els diferents participants, i activitats diverses.

El mes de març la lectura, d'un mite celta del sXI (Tristany i Isolda), no era una lectura molt amena però la seva programació ens permetia fer una breu al·lusió a l'Edat Mitja i posar un to musical al programa; l'activitat associada, una conferència sobre l'òpera de Richard Wagner inspirada en aquell mite ja no es pogué realitzar. Aquest segon trimestre, malgrat la seva mutilació suposà força col·laboració per part del Casal, la primera activitat requeria tan sols passar la pel·lícula, la segona reclamava molta feina, la darrera calia fer la sol·licitud de la conferència i assumir-ne els costos.

Tercer trimestre

El programa del tercer trimestre era molt dens, però les lectures i activitats previstes no pogueren realitzar-se.

El mes d'abril havia d'iniciar-se amb la lectura de "De Chamartín a Collbató" que introduïa la història de la nostra guerra civil vista des d'un conflicte familiar, la presentació era a càrrec de l'autora del llibre. Les activitats previstes, una excursió a Montserrat per visitar la Biblioteca del Monestir, dinar i una visita guiada a Collbató, eren activitats força atractives, dur-les a terme reclamaven molta col·laboració per part dels gestors del Casal, l'excursió, l'autocar i també un cost significatiu pel Casal, però oferien una gran oportunitat de conèixer una biblioteca privada important, i permetien reforçar el contacte i millor coneixement dels participants del Taller. En aquestes sortides en que, per la distància o per la densitat d'activitats en una mateixa jornada calia preveure el dinar, estava previst demanar la col·laboració econòmica dels participants per cobrir-ne els costos.

El mes de maig la lectura "Tan de gust...senyor Fabra" era fàcil i amena, l'activitat visitar l'Institut d'Estudis Catalans i la Biblioteca de Catalunya, també reclamaven una bona col·laboració per part dels gestors del Casal, el cost era menor; en aquesta activitat també es pretenia intensificar el contacte entre tots els participants del Taller i s'oferia la possibilitat de conèixer dues institucions significatives per la cultura del país.

Havia de finalitzar el Taller el mes de juny amb la lectura d'una novel·la negra de Pedrolo, un llibre atractiu i una activitat també molt atractiva; l'excursió al castell de Concubella per visitar l'Espai Pedrolo. Amb aquesta sortida volíem celebrar el final del Taller, havíem previst obsequiar amb un llibre de Lectura Fàcil a tots els participants i pensàvem fer l'avaluació del Taller. Era una activitat que exigia molta col·laboració dels gestors del Casal i assumir costos significatius.

Concentrar les excursions i sortides el tercer trimestre tenia diverses justificacions: l'època de l'any: fa més bon temps i els dies són més llargs i aprofitables; el desenvolupament del programa: havíem fet sis lectures i sis debats creiem oportú oferir la possibilitat d'estrènyer contactes entre els participants del Taller, d'acompanyar les activitats culturals amb un clima més lúdic. També programar les activitats més exigents pel tercer trimestre permetia als gerents del Casal anar preparant durant el curs l'organització d'unes activitats que reclamen feina i costos extra.

És evident que sense comptar amb una eficient col·laboració i una bona disposició a assumir costos per part d'una entitat, en aquest cas el Casal de la Gent Gran de Premià de Dalt, no és possible organitzar un programa tan ambiciós.

Començarem el mes d'octubre amb "Seny i sentiment" de Jane Austen, una autora força atractiva i que permet fer diverses interpretacions de la seva obra, a més teníem la possibilitat de disposar d'una bona pel·lícula, (Sentido y sensibilidad 1995, Ang Lee). La segona lectura, el novembre, "Bearn" de Llorenç de Vilallonga, escrita el s. XX però situada també al s. XIX, tenia una trama fàcil d'interpretar, oferia una visió força diferent, per geografia i societat, d'un mateix segle, però permetia fer algunes comparacions que ajudaven a contrastar les diferències i a consolidar la primera lectura. També disposàvem d'una pel·lícula, no tant bona, però força acceptable (Bearn o la sala de las muñecas, Jaime Chávarri, 1983).

Els dos primers mesos amb activitats de fàcil disposició permetien donar temps per preparar l'activitat del mes de desembre, aquest mes amb les festes nadalenques, reclamava una lectura curta: "El Parlament de Catalunya", obviàvem el debat i visitàvem el Parlament. La visita havia obligat demanar una autorització i contractar un autocar. Tancàvem el primer trimestre, amb la lectura de dues novel·les fàcils i atractives i d'un llibre breu sobre el Parlament amb visita inclosa; fou un inici ben acceptat.

El programa de segons trimestre era més dens de lectura i activitats, l'iniciàrem el gener amb una novel·la d'aventures de Jules Verne "La volta al món en 80 dies", per a molts una relectura, per a tots un llibre atractiu, oferia una activitat fàcil i molt celebrada, una reconeguda pel·lícula (Michael Anderson, 1956). La lectura del mes de febrer "Tan de gust...senyor Salvat-Papasseit" reclamava més atenció, es substituí el debat per una lectura poètica de tots els participants del Taller, l'activitat cultural programada era un recital poètic, preparar-lo donà molta feina a molta gent, contemplava la poesia catalana durant el període de producció.

4 ACTIVITATS DESENVOLUPADES

Octubre: SENY I SENTIMENT de Jane Austen, adaptada per Núria Pradas.

Aquesta obra, fàcil i amena, presentava dues dificultats, per a les persones amb poc hàbit lector: els noms anglesos dels personatges i de la geografia exigia una especial atenció per seguir correctament la trama; vaig fer notar que els mapes i les caràtules dels protagonistes clarament retolats a l'inici del llibre de Lectura Fàcil eren una bona ajuda, calia anar-los consultant al llarg de la lectura. L'altre dificultat era que calia que el lector no es quedés tan sols amb el relat sentimental de l'argument, havia de saber interpretar el valor de l'autora com a cronista d'una època, també calia analitzar les peculiaritats de la societat de l'Anglaterra d'aquell temps. Els que llegien el text íntegre havien de valorar a més la qualitat literària de l'autora.

En la presentació vaig insistir en fer conèixer la biografia i la personalitat literària de l'autora, en interpretar les característiques de la societat descrita en la novel·la, tan respecte a les figures femenines, com les costums de l'alta burgesia rural; interessava que fixessin la seva atenció en aquests punts.

Aquest primer debat va ser pobre, vaig parlar jo més del que calia. La novel·la va agradar força, la pel·lícula van tenir molt d'èxit i ajudà a interpretar millor la lectura. Crec que fou un bon inici.

Novembre: BEARN O LA SALA DE LES NINES de Llorenç Vilallonga, adaptada per Clàudia Sabater

Aquesta novel·la era una també una mirada al s.XIX, però feta des del s.XX. L'ambient rural de la segona meitat del s.XIX, a Mallorca contrastava amb l'ambient de la societat rural anglesa de principis del s.XIX.

També la complexa personalitat literària i ideològica de l'autor m'obligaven a fer una presentació ben diferent d'aquesta novel·la.

La trama era fàcil de seguir i força suggestiva. Permetia fer referències a la difícil història d'Espanya al sXIX, propiciava una mirada a l'Europa del moment (París, Roma), i també a les novetats tècniques de finals de segle.

Les característiques dels personatges, nobles, dones, clergues, tan contrastades en les dues novel·les, (Seny i sentiment, i Bearn) facilitaven la comparació i ajudaven a reforçar la primera lectura, i a fer reflexions crítiques sobre ambdues.

El debat va ser força participatiu, les valoracions dels personatges, especialment els femenins interessaren, l'ambient del debat més relaxat.

La pel·lícula no va ser tan interessant com l'anterior, però és força digna, llàstima que l'escena final desvirtua la tesi de la novel·la. Tinguérem ocasió de comentar-ho.

Desembre: EL PARLAMENT DE CATALUNYA. ADAPTACIÓ A Lectura Fàcil d'Ana Crespo.

Programar la lectura del Parlament de Catalunya el mes de desembre, amb les festes de Nadal en portes, permetia fer una lectura curta, convidava a visitar el Parlament i donava peu a una breu mirada a la nostra història.

En aquesta ocasió la meua presentació es limità a fer notar, per una banda, com en 9 breus punts quedava clarament definida la institució, les seves funcions, i l'elecció i treball dels parlamentaris; per l'altre, al repassar el resum històric afegirem informació sobre les assemblees de pau i de treva, l'origen del Parlament, insistirem en fer notar la continuïtat de la institució en l'exili, durant la llarga etapa franquista, i finalment, degut a la vinculació de Prosper de Verboom amb Premi de Dalt, destacarem el paper d'aquest militar borbònic en la construcció de la Ciutadella.

En aquest cas en lloc del debat i l'activitat cultural tot ho concentrarem en programar i realitzar una visita al Parlament. Forces vilatans s'afegiren al nostre grup, tothom es desplaçà a Barcelona amb autocar propiciat pel Casal.

Les detallades explicacions d'un guia i d'una parlamentària, les diverses preguntes dels visitants i l'ampli recorregut per les dependències del Parlament resultaren d'especial interès per a tots els visitants.

Gener: La volta al món en 80 dies” de Jules Verne, adaptada per Àngel Burgas

El mes de gener, encara en ple període nadalenc, calia una lectura atractiva i fàcil. Una vegada més contemplàvem el sXIX però des d'una perspectiva ben diferent. La novel·la d'aventures de J. Verne, un francès entusiasmada pels avenços tècnics de la seva època, oferia una visió complementària a les dues novel·les anteriors.

La tipologia tan atractiva dels personatges, l'interessant marc de l'acció d'un món dominat per l'imperi britànic, i les intrigues originades en uns continents on conviuen i es contraposen costums i vides salvatges amb innovadors trens transcontinentals, tot plegat aconseguí que la lectura, sovint relectura, d'aquesta novel·la fos molt amena.

El debat en aquest cas molt animat, vaig voler acompanyar-lo d'uns mapes on podien contrastar el món de l'època de la novel·la i l'actual. La desaparició de les colònies i els nous estats que han emergit afegien interès a la lectura.

La projecció de la pel·lícula “La vuelta al mundo en 80 días” en la versió de 1956, presentada prèviament pel director del Casal fou un gran èxit.

Febrer: “Tant de gust...senyor Salvat-Papasseit, de Carmme Bernal i Carme Rubió

Iniciàvem el sXX de la mà d'un poeta entranyable. Presentar l'obra i la personalitat de Salvat Papasseit va ser fàcil i agradable.

L'edició de les PAM és molt pedagògica, els poemes ben triats i molt ben explicats, la prosa de la narració infantil és molt il·lustrativa de la seva sensibilitat. Vaig gaudir fent la presentació, la vida d'aquest autor és molt atractiva i la seva poesia vital i entenedora.

En aquest cas en lloc de debat vaig demanar que cada u tries un poema, el que volgués i el llegís en veu alta. Per mi va ser la millor sessió, tothom va participar, es notava que havien llegit i rellegit els poemes com vaig aconsellar.

Els poemes van ser ben triats i ben llegits, algunes participants llegiren poemes d'antologies que tenien a casa, fins i tot llegiren la prosa de la narració infantil. A més vaig tenir l'agradable sorpresa que l'únic home que participava en el Taller abans de llegir, i sense preguntar res, em fes saber que havia après a llegir millor.

L'activitat cultural que acompanyava la lectura en aquest cas era un recital poètic, preparar-lo va donar molta feina a molta gent i va ser, malauradament l'activitat menys reeixida. Havíem treballat prou l'obra de Salvat-Papasseit i em vaig proposar mostrar la seva aportació al panorama poètic del seu temps.

L'antologia " Poesia Catalana del sXX" de Castellet i Molas, contempla concretament el període de 1917-1924, just els anys de producció poètica de Salvat; d'aquests anys tria 30 poemes i 9 poetes ,quasi la meitat de poemes triats (14) són de Salvat, la qual cosa demostra el protagonisme del nostre autor, competint amb poetes de gran relleu en el seu temps (Carner, Foix, Segarra, etc.) .

El director del Casal va dissenyar un programa farcit d'informació però clar i harmoniós, a més al dors va reproduir fidelment dos cal·ligrames. Quatre rapsodes recitaren 26 poemes i també comptarem amb una col·laboració musical d'un amic que reglava els diferents apartats poètics amb la seva flauta de bec. Jo vaig fer una breu introducció explicant l'interès de mostrar l'aportació de Salvat a la poesia catalana del seu temps. Va haver-hi una bona assistència.

Fins aquí tot bé, el recital va durar just una hora, jo havia previst que duraria més i no vaig saber reaccionar iniciant un debat que ben segur hauria estat ben acollit per els membres del Taller i bona part dels assistents. Vaig mal interpretar que jo no havia d'intervenir, que el protagonisme era dels rapsodes i el músic, i vaig perdre l'ocasió de donar la paraula als membres del Taller i fer que a una activitat que havia donat molta feina a molta gent tingués més relleu, com mereixia.

Març: "Tristany i Isolda", adaptada per Pere Danés i Montserrat Morera

Aquesta obra figurava en el programa per que permetia introduir la música en les activitats culturals. Vàrem lligar la lectura d'aquest mite medieval celta amb una conferència d'un reconegut músic i musicòleg, Joan Vives. Era oportú analitzar l'òpera de Wagner inspirada en aquesta llegenda i també donar a conèixer un gran músic que durant una època desvetllà un especial interès en la societat catalana.

Tristany i Isolda, la historia d'un amor apassionat i impossible, sempre és de lectura atractiva.

El poema fraccionat i amb afegitons ha arribat als nostres dies gràcies a les versions que n'han fet diversos autors al llarg del temps. Vaig tenir la grata sorpresa de descobrir una versió d'aquest romanç de Carles Riba, una autèntica joia literària.

La presentació em va permetre fer una breu introducció a la historia i a la geografia del s. XI, al perfil dels herois i les heroïnes de l'època, la manera de viure, viatjar, comunicar-se, el valor dels símbols etc. La versió en format lectura fàcil és força llegidora però els noms d'alguns personatges i els d'una geografia desconeguda, dificultaven la lectura. El mapa al final del text ajuda a situar el context de les aventures.

No sabíem al fer aquesta presentació que era la darrera activitat del Taller.

5 CONFINAMENT

Inicialment semblava que les rígides mesures de confinament tindrien una durada d'un mes o poc més, encara esperàvem que el maig, a molt tardar el juny, podríem tornar a reunir-nos tots els participants del Taller. Per mantenir el contacte i incentivar la lectura en uns moments difícils, vaig adreçar-los, amb la col·laboració del director del Casal, una carta de salutació, on proposava que llegissin un llibre de casa per fer-ne ells una presentació en retrobar-nos.

Finalment amb el pas dels dies vaig comprovar que calia donar el Taller per definitivament tancat. La direcció del Casal va considerar oportú fer una avaluació del Taller, jo no compartia aquesta opinió, era, i soc, molt conscient que en no desenvolupar tot el curs els objectius inicials no s'havien assolit; malgrat tot degut a la seva insistència vaig elaborar un qüestionari i el director del Casal li donà una arquitectura digital i l'envià a tots els participants oferint la possibilitat d'una resposta anònima.